

3 Porovnání výsledků českých žáků z šetření PISA mezi roky 2003 a 2012

3.1

Shrnutí 2

Průměrný výsledek žáků v testování PISA se v matematice mezi roky 2003 a 2012 zhoršil, přitom nastal větší pokles výsledku u žáků víceletých gymnázií. Největší zhoršení žáků bylo zjištěno v okruhu prostor a tvar.

Zhoršení je charakterizované úbytkem žáků v nejvyšších gramotnostních úrovních, kteří zvládají vyřešit všechny nebo téměř všechny předkládané úlohy, a zvyšováním počtů žáků v průměrných nebo nejnižších gramotnostních úrovních. Žáci nedosahující základní úrovně se v roce 2012 objevili i ve víceletých gymnáziích.

Do roku 2012 se zvýšil podíl patnáctiletých žáků ve víceletých gymnáziích a chodí do nich více žáků z rodin s nižším ekonomickým, sociálním a kulturním statusem, jejichž rodiče mají nižší vzdělání, než tomu bylo v roce 2003. To vše souvisí se zhoršením výsledku gymnazistů v matematice.

Školám se zvýšila jejich autonomie a celková aprobovanost učitelů, zlepšilo se klima školy i klima ve třídách a dosažitelnost vzdělávacích zdrojů, avšak nemělo to vliv na výsledky žáků v matematice.

Prokazatelný vliv na výsledky žáků základních škol v matematice má kázeň v hodinách, která se od roku 2003 do roku 2012 významně zlepšila.

Navzdory zlepšení klimatu školy i klimatu ve třídách se zvýšil podíl žáků s negativním postojem ke škole, kteří se v ní nudí a nechtějí do ní chodit.

Výrazně se snížila motivace žáků učit se matematiku a u žáků základních škol vzrostly obavy z matematiky. Tyto dva faktory se podílejí na poklesu výsledku žáků.

3.2

Porovnání mezi roky 2003 a 2012

Při posuzování vývoje ve výsledcích žáků za delší časové období je nezbytné a důležité připomenout změny, ke kterým došlo ve vzdělávacím systému a mohly mít na pozorované změny ve výsledcích nějaký dopad. Zásadní změnou školského systému v České republice ve sledovaném období bylo v roce 2004 přijetí nového školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) a s ním souvisejících zákonných i podzákonných předpisů. Školský zákon zavádí Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání⁷ (RVP ZV) jako základní vzdělávací dokument a z něj odvozené školami vytvořené individualizované školní vzdělávací programy s platností od 1. 9. 2007. Tento systém nahradil dosavadní jednotný vzdělávací program Základní škola⁸ (ZŠ), který stanovil závazný počet vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících.

7 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, Praha, Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007, Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf

8 Vzdělávací program Základní škola, Praha, MŠMT ČR, 2001, ISBN 80-7168-595-X.